

Lappedykkere, *Podiceps*, *Tachybaptus*

Af vor faunas fem arter er TOPPET LAPPEDYKKER, *Podiceps cristatus*, med en halv meter kropslængde den største, i sommerdragt har begge køn sorte issefjer, der bagtil danner to toppe; en meget alm. og velkendt ynglefugl ved søer med tagrør.

GRÅSTRUBET LAPPEDYKKER, *Podiceps griseigena*, er lidt mindre og har i yngletiden to korte, sorte fjerduiske ved ørerne; ret alm., særlig i landets østlige del.

SORTHALSET LAPPEDYKKER, *Podiceps nigricollis*, bliver 30 cm lang, dens fjerduiske ved ørerne er gullige; få og spredte forekomster, de fleste i MJylland og Sjælland.

LILLE LAPPEDYKKER, *Tachybaptus ruficollis*, en buttet og korthalset ca. 25 cm lang, mørkebrun fugl med lille hvidt vingespejl; yngler over næsten hele landet, men holder sig gerne skjult i tæt mose- og søvegetation.

NORDISK LAPPEDYKKER eller HORNET LAPPEDYKKER, *Podiceps auritus*, er på størrelse med sorthalset lappedykker, hvorfra den adskiller sig ved bl.a. dens røde hals og bryst; hyppig træk- og vintergæst i vore farvande.

– Danmarks Dyreverden 6, 16-28.

Knoglefund af toppet lappedykker fra yngre stenalder, 4200-1800 f.Kr. (1).

Lappedykker, de flade fortæer har på hver side en stor hudlap; navnet bruges som skældsord.

Søhane o. 1770 (2), *smutand* og *præstefugl* Mors (3), *nisseand* Fyn (4), *dyband* Sejerø o. 1890 (5), *bøgeskræppe* NVSjælland (6).

TOPPET LAPPEDYKKER: *rørbo* o. 1700 (måske lappedykker) (7), *toppet dykker* 1764 (8), (*toppet havskær* 1764ff (9); *silkydykker* o. 1830 (10), (*toppet*) *silkeand* 1842ff (11), fjerene på fuglens underside er bløde og glatte med et silkeagtigt skær; *topdykker* og *højdykker* 1852ff (12), *bundløber* 1875ff (13), *højand* Thy 1875ff (14), Viborgeggen (15), *søråber* Thy 1886ff (16).

Trangås Vonsbæk Sønderjylland (6), Mors (17), MSjælland (18), *Kristen (Kræ) Navr* ved Ringkøbing fjord o. 1900, K. N. var i sin tid en kendt mand på Herningegnen (19); *lappedasker* og *lappedreng* Horsens (20), *hejrånd* Viborgeggen (21), *motorand* SFyn, den kan om vinteren følges af jægere i motorbåd uden at den går på vingerne (22).

GRÅSTRUBET LAPPEDYKKER: *vraland* Helnæs mellem Odense og Fåborg (23), dens skrig høres

på lang afstand jf. *skrigeand* (24).

SORTHALSET LAPPEDYKKER: *dynneder* Samsø 1824 (25), *dyhone* 'dykhøne'? (24).

LILLE LAPPEDYKKER: *perdrick* o. 1700 (7), *dværgsilkeand* 1852ff (26), *lapfod* og *engle* 1875 (27).

NORDISK LAPPEDYKKER: *søhøne* Bornholm 1764 (8), *smutand* og *tranand* Mors 1807 (28), *silkeand* 1823ff (29), *savørre* 1848 (30), *byhone* Thy 1875 (27).

LITTERATUR: (1) 548 47; (2) 165 30,1936, 124; (3) 804 1,100f; (4) 388 (Sanderum); (5) 856 132; (6) 388; (7) 170 1909,54,60; (8) 98c 41; (9) 98c 41; 451 399,716; 383 2,20; (10) 880; (11) 822c 66; 451b 716; 383 2,20; 388 (Fyn, Skelskør); 169 3,147; (12) 451 399; 383 2,20; (13) 451b 716; 383 2,20; (14) 451b 716; 321 41; 388 (o. 1925); (15) 169 3,1930,146; (16) 321 41; 138b 102; 388 (o. 1925); (17) 804 1,100f; 388; (18) 388 (Allinde-magle); (19) 700 118; 212c tb. 279; (20) 287b; (21) 169 1, 241; (22) 224 48,1942,136; (23) 165 17,1923,88; (24) 756 15,1923, 447; (25) 165 22,1928,60; (26) 451 403; 383 2,7; (27) 451b 719,722; (28) 669 24,201; (29) 842 145; 451b 716; (30) 903 6, 137.

PROSA OG POESI

Den svømmede med halsen ligeså knejsende som en sangsvane og med kroppen lavt på vandet som en tungt lastet skude eller hellere som en lystsejler, for den skar vandspejlet så let, at strømfuren efter den blot var nogle fine riller *Erik Bertelsen* (1); den er mosens og søens u-båd *Ole Vinding* (2); med hele kroppen under vandet, men med det oprejste periskop [næbbet] pegende lige ud med søgende øjne befordrede skruen langsomt båden fremad til det pludselig stak hjernemaskineriet, der styrede fartøjet, at hele båden enten skulle op til overfladen eller ned i dybet *Poul Hansen* (3).

Lappedykkeren slår advarende sin jernpæl i mellem sivene, og med søde, plystrende lyde søger ungerne til deres mor og tier kvær *Kaj Munk* (4). Deres besynderlige skral, der er en mellemting mellem et hanegal og et svinehyl *Achton Friis* (5). Nede på søen, ved havets skrænt · svømmer en lappedykker. · Underligt maner så sær en fugl · frem for mig urtidens skygger *Otto Gelsted* (6). Knejsende en lappedykker · med en unge i sit spor · bryder søens spejl i stykker, · mens den over vandet ror *Aage V. Reiter* (7).

Thorkild Bjørnvig, Lappedykkeren (8).

LITTERATUR: (1) 56g 45f; (2) 910f 2,66; (3); 304b 72; (4) 583b 77; (5) 248 3,43; (6) 270g 18; (7) 726e 9; (8) 67c 67f.